

SKRIFTEN PÅ VÄGGEN

SOCIALDEMOKRATIENS ledare, hrr Geijer och Erlander, har inkasserat valresultatet som en stor seger. I själva verket är det naturligtvis en allvarlig motgång för dem. Nyvalet var ett desperat försök från socialdemokratiens sida att återtaga den totala politiska makten. Man spelade högt och djärvt för att försöka vända utvecklingens gång.

Det oväntade jordskred, som drabbat folkpartiet, har för många fördunklat det faktum att detta försök misslyckades. Den socialdemokratiska ledningen måste utåt hålla god min i elakt spel, men bakom kulisserna torde besvikelsen vara stark. Valinsatsen innebar en mobilisering av partiets och fackföreningsrörelsens alla resurser. För första gången på många år gick fackföreningarna i elden med full kraft. Som taktisk plattform hade man tagit en för många löntagare till det yttre lockande lösning av en stor social reformfråga. Trots fackföreningsrörelsens insats, trots den ohämmade löftespropagandan kring tilläggs pensioneringen och trots försöken i sista stund att taga monopol på viljan att bevara sysselsättningen blev resultatet oavgjort. Den knappa borgerliga majoriteten i väljarkåren består och i andra

kammaren blev det partie remise. Hr Erlanders situation är fortfarande bekymmersam — såvida han inte med vilja till samförstånd menar något annat än han tidigare i handling visat. Det borde dock nu stå klart för socialdemokraterna att *de är ett minoritetsparti och kommer att så förbli*. Hr Erlanders »starka regering», vilket för honom egentligen innebar en regerande socialdemokrati, som stödde sig på majoriteten i båda kamrarna, kommer inte tillbaka. Inte ens med kommunisternas hjälp kan han regera som han vill. Landet kan icke styras mot den förenade borgerligheten. Är det att hoppas för mycket om man föreställer sig att socialdemokraternas begrundan av valets verkliga innebörd kan skapa möjligheter för en samförståndspolitik, som räddar det svenska folket från en inflations-, export- och arbetslöshetskris? I vad mån en dylik förhoppning är berättigad får man så småningom se. I vart fall borde de borgerliga partierna göra en än intensivare insats för att klargöra för väljarna varför statsfinansernas förfall och företagens svårigheter angår envar och drabbar envar. Om socialdemokraterna inte är villiga till en samlande politik går vi mot

en allvarlig ekonomisk kris — där en ny »engångsinflation» torde bli den första påfrestningen. Utsikterna att i tid avvända faran beror i första hand på de borgerliga partiernas beredvillighet till inbördes samförstånd. Dessförutan finns inte någon grundval för den hårda sneringspolitik, som är nödvändig — vare sig denna politik utformas av en demokratisk samlingsregering eller inte.

Det stora frågetecknet beträffande den borgerliga enigheten representeras givetvis av hr Hedlund. Dock mindre nu än förr! Hans varmhjärtade vädjanden till småföretagarna (och folkpensionärerna) har givit en så rik utdelning att hans parti näppeligen kan engagera sig i nya kohandelsuppörelser med socialdemokraterna. Hr Hedlund kommer visserligen att gå till historien som en av de skickligaste politiska taktiker, som funnits i nyare tid i svensk politik, men ett konststykke torde dock bli honom övermäktigt: att spänna småföretagarna för jordbruksintressets vagn genom att mot hederligt vederlag återigen engagera sig för en socialdemokratisk nivelleringspolitik med udd mot företagarna. Hans nya väljare — som tagit honom på prov — har två primära krav. De vill ha en kraftig lindring av den statliga inkomstskatten och förbättrade kreditmöjligheter. Det senare kravet bereder det honom varken politiskt eller i sak några svårigheter att tillmötesgå. Men kraven på

skattesänkning bl. a. genom lindring av progressiviteten eller i varje fall genom minskad uttagningsprocent lär han inte komma förbi. De kraven lär socialdemokraterna aldrig acceptera. På den punkten blir hans agerande därtill bevakat med argusögon av hans nya väljare. Det är möjligt att hans anslutning till tanken på ett beskärande av statsutgifterna hittills haft en mera lät oss säga platonisk karaktär. Men han vet väl att skattesänkningarna endast kan komma till stånd genom en radikal besparingspolitik. Allmänna fraser om önskvärdheten av besparingar hjälper inte långt när siffrorna kommer på bordet. Antingen visar man — som högern — var pengarna till skattesänkningarna skall tagas, eller också avslöjar man att löftena saknar täckning. Småföretagarna vill inte ha löften — utan konkreta besked: vilken politik kommer hr Hedlund att verka för — inom en borgerlig koalition eller annorstädes?

Med hr Ohlin vid ledningen i folkpartiet lär avgörande hinder inte möta vad detta partis engagemang i en borgerlig samverkan beträffar. Folkpartiets stora mandatförluster är givetvis beklagliga ur allmän borgerlig synpunkt — inte minst därför att hr Ohlin kan befaras få större svårigheter än tidigare att vinna gehör inom sitt parti för sin borgerliga samverkanslinje. Redan ett hastigt studium av röstsiffrorna visar emellertid att folkpartiets mandatför-

luster till stor del snabbt kan återvinnas.

Högerledaren hyllade på valnatten Bertil Ohlin för hans insatser och det är all anledning instämma i denna hyllning. De senaste åren har folkpartiledarens personliga ställning i hög grad förstärkts. I många kretsar, där man tidigare såg på honom med skepsis eller rentav ovilja har han tillvunnit sig både förtroende och respekt. I det svåra mellanläge där folkpartiet hamnat i pensionsfrågan har inte ens hans energi och skicklighet hjälpt. Men man kan lita på hans löfte att komma igen.

Ur konservativ synpunkt är givetvis högerens fortsatta framgångar en källa till djup tillfredsställelse — särskilt för dem som upplevt 1936 och 1948 års motgångar och på sin tid fick höra mycket talas om »den döende högern». Därtill är det ur allmän borgerlig synpunkt ett gott omen för framtiden att högerpartiet alltmer kommit att framstå som kärnan i den samlade borgerligheten. Vad Jarl Hjalmarson med Gunnar Svärd vid sin sida kunnat uträtta under de senaste tio åren är något av ett mirakel. Högerens frammarsch och nuvarande styrka beror framför allt på den oböjliga fasthet med vilken partiet drivit saktighetens talan. Högern har sagt sanningen till väljarna även om den varit impopulär — och väljarna har svarat genom att

med röstsedeln i hand ge uttryck för sin uppskattning av detta. Högerens fortsatta frammarsch är ett hälsotecken i svensk politik — ett vittnesbörd om att allt fler människor vill ansluta sig till en realistisk linje — även om den på kort sikt innebär vissa personliga uppoffringar. Att särskilt högerpartiet kan se mot framtiden med tillförsikt framgår också av den nyligen publicerade opinionsundersökningen om studenternas politiska intresse. Ca 50 % förklarade sig sympatisera med högern och av de politiskt organiserade studenterna tillhörde ett överväldigande *flertal* Sveriges Konservativa Studentförbund. Socialdemokraternas sympatisörer stannade vid 10 % — och detta då universitet och högskolor bereder sig på en tillströmning, som inom överskådlig tid kommer att ge akademikerna med deras inflytande på opinionsbildningen en ännu större politisk betydelse.

Valutgången stäckte socialdemokraternas förhoppningar om ett fast regeringsunderlag.

Förutsättningarna för en borgerlig samverkan ökar. Trenden inom den för opinionsbildningen på längre sikt viktigaste samhällsgruppen stärker kärnan i borgerligheten och går starkt mot socialdemokraterna.

Skriften står nu på väggen! Vill socialdemokraterna läsa den?